

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : **JUDr. K. Š.**, bývajúcí vo V., proti žalovanému : **D. M.**, bývajúcí vo V., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. MA-5 C 45/2004, o dovolaní žalovaného, v dovolacom konaní zastúpeného Mgr. J. K., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v B., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. apríla 2007, sp.zn. 8 Co 174/2007, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 18. apríla 2007 sp.zn. 8 Co 174/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV (súd prvého stupňa) rozsudkom z 5. septembra 2006 č.k. MA-5 C 45/2004-99 určil, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti, rodinného domu súp.č. X., postaveného na parc.č. X. – zastavaná plocha v katastrálnom území V., zapísaného na LV č. X. Katastrálneho úradu v B., Správy katastra M. pre katastrálne územie V., v celosti. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 2 902,50 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Pri rozsudku súdu prvého stupňa podal žalovaný na pošte 29. januára 2007 odvolanie, tvrdiac, že opravný prostriedok podáva v zákonnej lehote.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením z 18. apríla 2007 sp.zn. 8 Co 174/2007 odvolanie žalovaného odmietol a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný

podal odvolanie po lehote. Vychádzal z toho, že rozsudok súdu prvého stupňa bol doručený „do vlastných rúk“ splnomocnenca žalovaného, advokáta Mgr. J. K. „v súlade s ust. § 47 ods. 2 O.s.p., tzv. náhradným doručením.“ Mal za to, že z predmetnej doručenky je zrejmé, že doručovateľ pri doručovaní zásielky zachoval postup podľa § 47 ods. 2 O.s.p. Podľa odvolacieho súdu bola splnená aj „podmienka zdržovania sa adresáta v mieste doručenia“. Zástupca žalovaného totiž nepreukázal, že v dňoch doručovania sa nezdržoval na adrese doručovania; na výzvu súdu, aby tak urobil, zástupca nijak nereagoval. Vychádzajúc z uvedeného ustálil, že pätnásťdňová odvolacia lehota pre žalovaného začala plynúť dňa 9. januára 2007 a márne uplynula dňa 23. januára 2007. Ak žalovaný podal odvolanie na pošte až 29. januára 2007, urobil tak oneskorene a jeho opravný prostriedok musel byť podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietnutý.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalovaný podal dovolanie. Odôvodnil ho dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Tvrdí, že postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu sa mu uprela „možnosť byť účastníkom konania“. Podľa žalovaného „z logického výkladu ust. § 47 ods. 2 O.s.p. je zrejmé, že sa inštitút náhradného doručenia uplatní v prípade, ak si adresát zásielku vôbec nevyzdvihne a táto sa vráti odosielateľovi. Momentom, kedy si adresát zásielku v odbernej lehote riadne vyzdvihne, týmto dňom mu začínajú plynúť lehoty podľa ust. 57 O.s.p., t.j. nie je možné aplikovať inštitút náhradného doručenia a nie je možné postupovať podľa ust. § 47 ods. 2 O.s.p. Krajský súd svojím rozhodnutím spojil fikciu náhradného doručenia s riadnym prevzatím zásielky v odbernej lehote, čo si odporuje už vo svojej podstate. Uvedeným postupom krajský súd de facto odníma účastníkovi konať pred súdom a upiera mu právo na prípravu kvalifikovaného podania, čo nikdy nemohlo byť úmyslom zákonodarcu a preto výklad ust. § 47 ods. 2 krajským súdom ako jeho procesný postup je nesprávny.“ Žalovaný za chybné považuje aj tvrdenie v odôvodnení napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, že nereagoval na výzvu súdu, aby hodnoverne preukázal, kde sa zdržoval v čase od 3. januára 2007 do 12. januára 2007. Uviedol, že dňa 7. marca 2007 telefonicky oznámil vyššej súdnej úradníčke súdu prvého stupňa, okrem iného, aj to, že v čase od 31. decembra 2007 do 7. januára 2007 sa zdržoval v zahraničí. K dovolaniu žalovaný pripojil podrobný rozpis telefonických hovorov vykonaných z jeho kancelárie od 1. marca 2007 do 30. marca 2007. Za podstatné pre posúdenie, či odvolanie bolo podané včas ale považoval to, že jeho zástupca prevzal rozsudok súdu prvého stupňa 12. januára 2007 a ak proti nemu podal odvolanie 29. januára 2007, urobil tak včas. Z týchto dôvodov žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej

republiky uznesením „pripustil dovolanie“ proti uzneseniu odvolacieho súdu. Tiež navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky pred rozhodnutím o dovolaní odložil vykonateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa.

Žalobca navrhol dovolanie zamietnuť, pretože tento procesný úkon žalovaného je účelový a zavádzajúci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento procesný úkon, skúmal ďalej, či smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Dospel pritom k záveru, že dovolanie žalovaného je v danej veci prípustné, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu a jemu predchádzajúce konanie majú vadu uvedenú v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 242 ods. 1, druhá veta O.s.p. dovolací súd na vady konania podľa § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. prihliada vždy, aj vtedy, ak neboli uplatnené v dovolaní.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle predmetného ustanovenia treba rozumieť taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia) treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v prípade, že podmienky preň neboli splnené, pretože odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu sú touto vadou postihnuté. Odvolací súd totiž odmietol odvolanie žalovaného, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky. Nie je totiž správny jeho záver, že odvolanie bolo podané oneskorene.

Právna úprava doručovania v občianskom súdnom konaní plní veľmi významnú funkciu. Súd totiž môže konať a rozhodovať len vtedy, ak má riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdnom ustanovenej lehote. Obzvlášť doručovanie súdnych rozhodnutí vo veci samej je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia veci, prípadne i vykonateľnosti súdneho rozhodnutia (ak je rozhodnutie vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť). Doručovanie ovplyvňuje skúmanie procesných podmienok základného konania, odvolacieho konania, ako aj konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Právna úprava doručovania preto plne rešpektuje záujmy účastníkov konania a nevyhnutnosť ich úplného a účinného informovania prostredníctvom tohto procesnoprávneho úkonu. Ak nebola písomnosť doručená správne, podľa predpisov upravujúcich tento úkon, má to priamo za následok vadnosť, nezákonnosť doručenia, s ktorou vadou sú spojené závažné procesnoprávne účinky; ak došlo k vadnému doručeniu rozhodnutia alebo ho súd vôbec opomenul doručiť, nemôže rozhodnutie nadobudnúť právoplatnosť.

Žalovaný udelil 9. februára 2005 advokátovi Mgr. J. K. plnomocenstvo pre celé konanie (č.l. 35 spisu). Súd prvého stupňa preto podľa § 49 ods. 1 O.s.p. správne doručoval rozsudok tomuto zástupcovi na ním uvedenú adresu sídla advokátskej kancelárie (B.).

Doručovanie písomností určených advokátovi upravuje ustanovenie § 48 ods. 4 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008 (teraz § 48 ods. 5 O.s.p.), podľa ktorého takéto písomnosti sa môžu doručovať tiež advokátskym koncipientom a iným pracovníkom, ktorí sú u advokáta pracovne činní a poveril ich prijímaním zásielok.

Občiansky súdny poriadok neupravuje ďalší postup v prípade, že pri doručovaní písomností určených advokátovi nebol advokát, prípadne advokátsky koncipient alebo iný pracovník pracovne činný u advokáta a poverený prijímaním zásielok, zastihnutý, resp. že advokát takých pracovníkov nemá. Nedostatok takej zákonnej úpravy je potrebné preklenúť použitím analogického použitia ustanovenia § 46 O.s.p., resp. § 47 O.s.p., podľa toho, či ide o tzv. obyčajné doručovanie alebo doručenie písomností určených do vlastných rúk adresáta (na doručovanie advokátovi nemožno aplikovať ustanovenie § 48 ods. 2 O.s.p. – pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2008 sp.zn. 1 Cdo 88/2007).

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení; ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí; ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia vychádza z toho, že adresát sa v dobe doručenia (t.j. v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia a má tak možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať, či vyzdvihnúť.

Miesto, deň a spôsob doručenia zásielky sa preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcemu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručky o doručení rozsudku súdu prvého stupňa zástupcovi žalovaného, pripojenej k č.l. 104, spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný 3. januára 2007, opakované doručenie bolo vykonané 4. januára 2007, zásielka bola uložená na pošte 4. januára 2007 a že adresát zásielku prevzal v odbernej lehote 12. júla 2007. Okolnosť, že adresát sa v mieste doručenia (B.) dňa 3. januára 2007 zdržoval, doručenka nepotvrďuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“).

Žalovaný v dovolaní tvrdí, že jeho zástupca reagoval na výzvu súdu, doručení zástupcovi 6. marca 2007, aby súdu oznámil, či sa v čase od 3. januára 2007 do 12. januára 2007 zdržoval v sídle advokátskej kancelárie na J. ulici X v B. a že telefonicky dňa 7. marca 2007 (o dlhšie trvajúcim telefonickým hovore na telefónne číslo súdu prvého stupňa predložil podrobný rozpis hovorov od poskytovateľa telekomunikačných služieb) oznámil vyššej súdnej úradníčke, okrem iného, aj to, že v rozhodnom čase sa zdržoval v zahraničí. Opak tohto tvrdenia účastníka konania nebol preukázaný.

Otázka, či postup doručovateľa pri doručovaní rozsudku súdu prvého stupňa zástupcovi žalovaného bol v súlade s ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., najmä, či sa zástupca v čase prvého neúspešného pokusu o doručenie dňa 3. januára 2007 (pre správnosť doručovania do vlastných rúk nie je podstatné, či sa adresát v mieste doručenia zdržoval v čase uloženia zásielky, ale iba to, či sa tam zdržoval v čase, kedy bol doručovateľom vyzvaný prevzatie písomnosti v deň a hodinu uvedenú v oznámení) skutočne zdržoval v mieste doručenia, nebola dostatočne vyriešená ani výsluchom doručovateľa, vykonaným súdom prvého stupňa na podnet dovolacieho súdu.

Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. V prípade, ak všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (tak napr. III. ÚS 331/04 a III. ÚS 249/08).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že ak odvolací súd odvolanie žalovaného odmietol ako oneskorene podané, odňal žalovanému právo, aby na základe jeho včas podaného odvolania bol ním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa preskúmaný odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994).

Žalovaný teda dôvodne vytýka, že konanie a z neho pochádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.; táto vada ale vyplýva z iných skutočností než žalovaným uvádzaných, ktorý vykladá ustanovenie § 47 ods. 2 O.s.p. mylne. K jeho námietkam dovolací súd iba stručne uvádza, že v prípade náhradného doručovania zásielky určenej do vlastných rúk adresáta je konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia

pisomnosti nastanú po uplynutí ustanovenej doby ex lege aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli z púheho konštatovania faktu; jej účelom je totiž posilniť právnu istotu. Aby však mohla právna fikcia svoj účel - dosiahnutie právnej istoty - splniť, musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája, inak súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať. Ak si adresát nevyzdvihne zásielku do troch dní od jej uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel len za predpokladu, že ide o pracovný deň. Tak aj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Cdo 66/1997, uverejnené v časopise Zo súdnej praxe č. 24/1998, podľa ktorého, ak boli splnené predpoklady ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. pre náhradné doručenie, následné fyzické doručenie rozhodnutia neovplyvňuje začiatok plynutia dovolacej lehoty, alebo rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2005, sp.zn. 2 Cdo 33/2005 podľa ktorého zásielka súdu, doručovaná účastníkom konania poštou, sa považuje za doručení uplynutím tretieho dňa od jej uloženia pri dodržaní postupu predpokladaného v § 47 ods. 2 O.s.p. len vtedy, ak sa adresát zásielky v čase plynutia trojdňovej úložnej lehoty v mieste doručovania zdržiaval a zároveň mal reálnu možnosť si písomnosť v tejto lehote vyzdvihnúť. Aj pre lehotu uvedenú v tomto zákonom ustanovení treba použiť všeobecne platné pravidlá pre počítanie lehôt (§ 55 a nasl. O.s.p.) a pod.

So zreteľom na vadu, ktorá napĺňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., dovolanie žalovaného je prípustné a zároveň je tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, veta za bodkočiarkou a ods. 2 prvá veta O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. marca 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková